

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Kiszábrtatási árak:
 Helyben: Egyedévre 18 korona
 Helyben: Helyettesre 12
 Vissza: Egyedévre 5
 Vissza: Helyettesre 30

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Császár József.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapá-u. 9. — Telefon 27

A király.

A legelső magyar ember a király!

A költő lelke igazat mondott, Ajkainak zengése nem volt tűnő hang hanem jóslékének meggyőződése, rendületlen konfessziója hitének.

Jóságos öreg királyunk sok butól megtört alakját szeretettel és hódolattal veszi körül hű népe. — Királyi szive összeforrott a magyarság lelkével. Bánat és öröm, dicsőség és lemondás, a sors vihara és napfény derüje egyaránt felhőztek és ragyogták be nemzet és király lelkét és mikor bánatában megrendült a királyi sziv, saját vallomása szerint hű magyarjainak résztvevő szeretetében talált pihenőt a királyi fájdalom.

Nemzeti reményeink a jóságos király nemzeti vágyainkal megértő együtt érzésében fakadtak fel. Hőseink, nagy férfaink legendás alakjainak királyi szóra művének vésői alatt megelevenülnek. Feledés fátyola borul a múlt fájó emlékeire s a kiengesztelődés aranyfonala összeköti az uralkodó érzését hű nemzetének lelkével.

Es a királyi sziv tovább feled. Nem, nem feled, hanem emlékezik. A magyar nemzet egykori bálványának, legeszményibb alakjának a honot és e hazát szerető legnagyobb hősének *Rákóczinak* porait királyi óhajással itt akarja látni a haza szent földjében.

Királyi könyvek fognak hullani a fejedelmi hamvakra.

A rodostói remete ott hagyja a tenger mormolását és az egykor szabadságért dobogott sziv azon a földön fog nyugodni, melynek minden porszeme, virágkelyhének minden illata, fenyveseinek zugása, lombos erdőinek minden dala, kuruc költészetének minden sora és a

a nemzeti lélek róla beszél, róla zeng dicséneket és őt őrizi örökre hálás kegyelettel.

Fenkölt, nemes lélek, királyi gondolkodás szülhet csak ilyen elhatározást.

Régi vágyunk beteljesedett!

A világtörténelem legeszményibb alakjáról egy nagyszivű király tesz vallomást!

Királyi szó hoz haza Pannónia földére hősök hőse: fenséges kurucvezér!

Régen várunk az idegen mesze földről!

Pihenj meg nálunk csöndesen!

Törvénynyel akarták nevedet beszennyezni és századok mulva királyi szó emel ki sirodból.

Megértették törekvéseid tisztaságát, honszerelmed erősségét s porhüvelyed a haza szent földjébe fog pihenni.

A nemzet lelke pedig elszáll sirodhoz és ott forró imát küld az égbe, a magyarok Istenéhez, hogy áldja meg a magyar királyt, ki milliói vágyát váltotta valóra.

A legelső magyar ember a király!

Nemzetem, népem Istene annyi bánat után aranyozza be népe szeretetével a legelső magyar ember hosszúra nyúlt életének alkonyát!

— ápr. 22.

— **A delegációk összehívása.** A delegációkat, mint bécsi tudósítónk az osztrák parlament köreiből szerzett értesülése alapján jelenti, május 10-ére fogják összehívni. A [Reichsrath a delegációk ülészaka alatt is ülészek fog. Még pedig olyan formán, hogy a delegációk megnyitásakor 8—10 napra félbeszakítják a Reichsrath tanácskozásait, hogy a delegáció tagjai Budapestre utazhassanak. Azután ismét a Reichsrath tart néhány ülést, mire a delegátusok ismét Budapestre utaznak, hogy a tanácskozásukat befejezhessék.

— **Uj beosztás a kereskedelemügyi miniszteriumban.** A kereskedelemügyi miniszterium VII. szakosztályában — mint értesülünk — uj beosztás történt. Az eddigi öt ügyosztály mellé még egy hatodik szervezetett, melynek hatáskörébe a kereskedelmi muzeum, a közszállítások és kiállítások ügyei fognak tartozni. Az uj ügyosztály vezetője Miesch Endre miniszteri titkár lett, a ki eddig a munkásvédelmi stb. ügyek vezetését látta el mint a negyedik ügyosztály vezetője. Az utóbbi ügyosztály élére Csóka József osztálytanácsos került.

A vasutasok forradalma.

— ápr. 21.

Világraszóló esemény történt tegnap Magyarországon: a fizetésök javítására szánt törvényjavaslattal elégedetlen vasutasok egyszerűen elszigetelték Magyarországot Európától és megszüntették a vasuti közlekedést az egész országban. Az elégedetlenség, a forrongás már évek óta tart a vasuti alkalmazottak közt. A legutóbbi eseményeket mindenki ismeri: folyt a küzdelem napokon át és tegnapra hirdették a vasutasok országos gyűlését. De ennek megtartását a m. á. v. elnök igazgatója nem engedte meg sőt betiltotta. Mikor pedig Sarlay budapesti h. állomásfőnök és Turesányi rákosi tiszt a főváros főkapitányához fordultak a vasutasok kérésével, Rudnay főkapitány is elutasította őket. És a midőn innen hivatalukba mentek: ott találták a fölfüggesztésükről és a fegyelmi eljárás megindításáról kiadott rendeletet.

Ez a szigorú elbánás volt okozója annak, hogy a forradalom, melyet mint végső eszközt május 1-re vagy május 8-ra terveztek, már kedden este hirtelen kitört.

Este 8 órakor a rákosi rendező pályaudvaron, majd a budapesti pályaudvarokon kiadták a jelszót és egyszerre mindenütt felmondták a szolgálatot. A vonatok el nem indulhattak, utközben az országban mindenütt megállottak, a csodálatosan fegyelmezett vasuti szolgálat rendje tökéletesen felbomlott és tegnap a m. á. v. összes vonalain megszűnt a munka, a közlekedés, a fergalom.

TOLNAI DANIEL

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség

Debrecen Piac-utca 49 szám.

o a főpostával szemben, o

Olcso árak

Az engedelmisséget egyszerre harminc hatezer ember megtagadta, — egy célra egy gondolatban egyesült, összeforott a magasrangú főtisztviselő a fakó; vasuti szolgálóval és bekövetkezett az a páratlan, hihetetlen zürzavarokat, végzetes károkat okozó állapot, hogy Magyarországon immár 32 óra óta nincs vasuti forgalom, nincs személyszállítás, nincs posta, nincs levél, nincs ujság. Ipar és kereskedelem, személyi jog és emberi szabadság korlátozva van és a hirtelen kitört forrongás elképzelhetetlen fonák helyzetbe sodorta Magyarországot.

Hová fog fejlődni, meddig tart, mily veszedelmek viharait zudítja az országra ez a borzasztó állapot: e pillanatban nem tudhatja senki.

Annyi bizonyos, hogy a fenekestől felfordult helyzetre sötétben árnyékolódik rá a kormány fagyos elzárkozása az engedékenységre való legparányibb hajlandóság elől.

Tisza István gróf miniszterelnök a leghatározottabban kijelentette, hogy *ha kell szuronynyal is*, de megvédi a törvényes jogot az esküszegő munkaszünetekkel szemben.

Igy áll a dolog a 36 órával a vasutas-forrongás kitörése után.

Lehet, hogy ez a kétségbeejtő zavar feltorgatja az ország rendjét heted-iziglen. S a mi a legszomorubb: a vasutasok híres fegyelmezettsége megszűnt, a példás tegyelmet, a felsőbbség tökéletes fejlettségű uralmát aláasta ez a forradalom, melynek az lehet legsiralmasabb következménye, hogy a magyar királyi államvasutak üzemének világhírű rendje és pontossága éveken át nem lesz többé helyreállítható.

Az óriási fontosságú eseményekről saját tudósítónk részletes távirati és telefonjelentései alapján számolunk be, mivel természetesen lapokat, leveleket egyáltalán nem kaphattunk.

Mindenről, a mi történt, a következő hiradással vagyunk.

A munkaszünetítés kitörése.

A vasutasok országos gyűlésére több százan utaztak fel a fővárosba. Jóllehet a gyűlést nem engedte meg a felsőbbség, azt mégis megtartották volna és a végzetes harc ki nem tör, ha *Sarlay* és *Turcsányi* állomásfőnökök ellen meg nem indítja felsőbbség a fegyelmi vizsgálatot.

Ez a lépés kicsordította a keserűség poharát és a május elejére tervezett eszközkhöz a szövetkezett vasutasok már tegnap este hozzányultak.

Az esti 8 óra előtt menetrendszerű vonatok még kifutottak a budapesti pályaudvarokból; de már azontul megszűnt a forgalom.

Mint a futó tűz terjedt el a hír. A vasutasok jól szervezett érintkezése szinte delejes ütésre pár pillanat alatt szétvitte az egész országba a jelszót.

Egyes korábban elindult vonatok éjjelután és hajnalban megállottak és tegnap reggel 8 órakor már a m. á. v. összes sinein teljes volt a kísérteties mozdulatlanság. Nagy és kis (de többnyire nagyon kis) állomásokon veszte-

geltek és vesztegelnek az összes vonatok és az erőszakosan megrekesztett utasok ezrei állanak tehetetlenül egy-egy állomáson.

Tovább menni, előhoz jutni, az utazás végállomását elérni 36 óra óta egyszerűen lehetetlen. Nincs az a különvonaton utazó, keleti expressznek pompás kényelméhez szokott milliomos, a ki most vasuton utazhatna. Annál kevésbé lehet szó teheráru forgalomról. Kihalt minden. A raktárak, felvételi irodák, pénztárak zárva vannak. Valóságos forradalmi állapot ez, melynek következményei egyelőre kiszámíthatatlanok.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápr. 20. A fővárosnak ugyancsak kijutott a mai napra a kellemetlenségekből. Nincs víz, elzárták a vízvezetést és nincsenek vonatok, elzárták Budapestet az egész világtól.

A képviselőház mai ülését 10 óra helyett csak félelgykor nyitotta meg az elnök.

A ház folyosóján nagy izgatottság volt a vasutasok munkaszünetése miatt.

Az ellenzéki pártok javaslatára az ülés előtt *pártközi értekezlet* volt, melyen a pártok megbízottjai vettek részt.

Az értekezlet délig tartott, de eredménytelenül végződött, mert a kormány képviselői kijelentették, hogy nem engedélyezik a vasutasok gyűlését, előbb itélkezni kell a felfüggesztett vasutasok felett, kik a fegyelmet megsértették.

Ezután *Perczel* elnök d. u. fél egykor megnyitja a képviselőház ülését.

Az ellenzékiek nagy számmal irakoznak fel napirend előtt felszólalásra.

Vázsonyi Vilmos elmondja a vasutas mozgalom történetét. A kormány ne erőszakoskodjék, hanem engedélyezze a gyűlést, hogy azon a vasutasok panaszait elmondhassák.

Hieronymi kereskedelemügyi miniszter kijelenti, hogy a vasutasok sztrájkja az országnak kiszámíthatlan kárt okoz. A szolgálatot megtagadó vasutasok megszegték esküjüket, midőn a munkát abban hagyták. Első feladata a kormánynak, hogy ez állapotnak véget vessen. Meggyőződése, hogy a sztrájkolók, kik nagyrészt félművelt emberek, szerencsétlen áldozatai a lelketlen izgatónak. Szólok nem engedhettem meg a gyűlés megtartását azért, mert arra annyian akartak feljönni, hogy a vasut üzeme megakadt volna. A sztrájkolók valóságos anarkiát teremtettek, melyet a legenergikusabban meg kell rendszabályozni. Ezután a törvényjavaslat részleteiből bizonyítja, hogy a vasutasok fizetése jobb, mint az állami tisztviselőké. Végül kijelenti, hogy a sztrájkolók most még békésen visszatérhetnek munkájukhoz, semmi következménye nem lesz tettöknek, de ha ezt nem teszik, akkor nélkülük is fenn fogjuk tartani a forgalmat.

Szederkényi Nándor figyelmezteti a kormányt, hogy békés, nem pedig erőszakos eszközökkel igyekezzék rendet csinálni.

Tisza István miniszterelnök kijelenti, hogy e kérdésben az egész kormány egyetért és szolidáris egymással. A sztrájkolók nem csak kötelességsértést, hanem büntetendő cselekményt is követtek el. A kormány a fizetésrendezésben elment a legvégső határig, melyen túl nem léphet, bármeddig tart a sztrájk, többet a vasutasok nem kaphatnak. A kormány nyitva tartja az utat azoknak, akik vissza akarnak térni. De ha ezt nem teszik: ez *végzetes csapást*

hozhat a sztrájkolókra. Mert a kormány *ha kell szuronynyal is helyre állítja a rendet és teljesíteni fogja kötelességét.*

Az ülés ezzel d. u. 3 órakor véget ért. *Hieronymi* és *Tisza* beszéde alatt többen az ellenzéki oldalról igen élesen közbekiáltottak, az elnök többeket rendreutasított.

Vidéki üzletvezetőségek.

Szeged, ápr. 20. Az üzletvezetőség összes alkalmazottai felmondták a szolgálatot. *Temesvárott* 2500 vasuti alkalmazott, köztük 70 mozdonyvezető lépett sztrájkba.

Az *orsovai* gyorsvonatot a rajta levő mozdonyvezető nyomban elhagyta. *Lugoson*, *Nagybeaskereken* szintén kimondták a sztrájkot.

Miskolc, ápr. 20. Az üzletvezetőség területén az összes alkalmazottak beszüntették a munkát. A vonatok kisebb állomásokon és nyílt pályákon vesztegelnek.

Kolozsvár, ápr. 20. Az egész vonal néma, az összes mozdonyok hidegek. Zavarás sehol nem történt, de a teljes munkaszünetetés beállott.

Arad, ápr. 20. Az üzletvezetőség területén megszűnt minden forgalom. Általános a felfordulás. A táviró és telefon hivatal alig győzi a szolgálatot.

Zágráb, ápr. 20. Az üzem megállott. A vonatokat utközben elhagyták a gépszek. A torlódás óriási.

Szabadka, ápr. 20. A pályaudvar valóságos tábora az itt rekedt vonatok, vasuti kocsik és gépek tömegének. A város közönsége tódul a ritka esemény csodájára. A nyílt pályán is állnak vonatok. Az utasok kétségbeesetten sürgönyöznek minden irányban.

A külföldi csatlakozások.

Bécs, ápr. 20. A m. á. v. sztrájkja itt nagy megdöbbenést keltett. A Magyarországra és Magyarországból való összes közlekedést *Marchegg* és *Bruckon* át az osztrák vasutak beszüntették.

A budapesti szüntető tanyákon.

Budapest, ápr. 20. A vasutasok tanyáikon eddig nyugodtan viselkednek. A tisztviselők, altisztek, szolgák vegyestülve az asztaloknál sörözés közben beszélgetnek a nap eseményeiről.

A vidék majdnem minden állomásáról jöttek küldöttek a fővárosba, csak azok maradtak el, kik a vonatok megállása miatt nem juthattak el Budapestre.

A király érkezése.

Budapest, ápr. 20. A vasutasok sokat emlegetik, hogy a király e hónap 24-én vasárnap *Bécsből* Budapestre készül, de szerintünk még az osztrák vonaton sem jöhet, mert *elállják a sinpárt és megakadályozzák a király érkezését.*

Háromezer mozdonyvezető.

Budapest, ápr. 20. A szüntető tanyákon megállapították, hogy valamenyny mozdonyvezető, számszerint háromezer, együtt van a fővárosban.

A vasutasok feltételei.

Budapest, ápr. 20. A vasutasok megállapították feltételeiket a következőkben:

I. A memorandumukban foglalt összes követelések teljesítése.

II. Szolgálati progmatika.

III. Országos szövetség.

IV. Senkinek a sztrájk miatt bántódása ne legyen.

V. Ne rendeleti, hanem törvényhozási uton rendezzék a vasutasok dolgát.

A vasutasok tizenhárom tagu sztrájk bizottságot választottak.

Zavarok a postán.

Budapest, ápr. 20. A vasuti szünetelés következtében a budapesti posta a legnagyobb zavarban van, összes forgalma megrekedt, csomagok, levelek, újságok óriási halmazokban hevernek a postán.

Letartóztatott vasutasok:

Budapest, ápr. 20. A fővárosi rendőrség a büntető törvény 480. szakasza értelmében eddig 800 sztrájkolót letartóztatott. A pályaudvarokon és a fővároshoz közeli állomásokon a katonaság és csendőrség készenlétben áll.

Az elnökgazgató nyilatkozata.

Budapest, ápr. 20. A m. á. v. igazgatóságánál tegnap óta az összes tisztviselők permanenciában vannak. Ludvig Gyula elnökgazgató kijelentette egy hírlapíró előtt, hogy a sztrájk meddig tarthat, azt egyelőre nem tudhatni. Bajos olyan követelésekkel méltányosnak lenni, kik az állammal szemben renitenskednek és esküjüket megszegték. Egyébként lehetséges, hogy a sztrájk hamarosan véget ér, a tapasztalás szerint egy sztrájk megszüntetésére sokszor elég egy óra is.

A bizottság a miniszterelnöknél.

Budapest, ápr. 20. A vasutasok szervező bizottsága megjelent Tisza miniszterelnöknél, kérve, hogy változtassa meg a gyűlést betöltő főkapitányi végzést. A miniszterelnök kijelentette, hogy ezt nem teheti, mire a bizottság távozott.

A végrehajtó bizottság egyébaránt nyilatkozatot tesz közzé, melyben tiltakozik a vidékről a budapesti nagy gyűlésre érkezett több száz vasutas letartóztatása ellen. A sztrájkért a felelősséget a kormányra hárítják és a nagy közönség támogatását kérik.

A bécsi vasutas ezred.

Bécs, ápr. 20. Itt az a hír, hogy a közös hadsereg itteni vasutas ezredét szolgálattételre Budapestre rendelik.

Apró hírek.

Budapest, ápr. 20. Késő este mintegy nyolcezer vasutas van együtt a csömöri uti vendéglőben. — A vezetők tanácskoztak, elhatározva, hogy Justh és Földes volt vezetőket, kik az ügyet elárulták, bojkottálják. — A vidéki vasutasok itteni kartársaiknál vannak elszállásolva. — Hír szerint a Hatvanból jövő vonatra utközben rálöttek, de baj nem történt. — A keleti pályaudvaron néhány alkalmazott dolgozni akart, de nem engedték. — A mozdonyokat mind kivitték a nyílt pályára.

Katonai külön vonat indult.

Budapest, ápr. 20. Délután a 4-ik gyalogos század külön vonaton elindult a brucki vonalra, hogy a nem sztrájkolókat az egyes állomásokon megvédjék. Utközben a vonat gépésze megtagadta a szolgálatot, mire Litasy főmérnök vezette tovább a vonatot.

Vörös László a kormány megbízottja.

Budapest, ápr. 20. Vörös László nyug. keresk, államtitkára kormány

nevében fölkereste Vázsonyi képviselőt, adjon alkalmat neki, hogy a kormány megbízásából a sztrájkolók végrehajtó bizottságával tárgyalhasson. Vázsonyi kérésére a végrehajtó bizottság tagjai megjelentek a demokrata körben, ahol kijelentették, hogy addig nem tárgyalnak, míg a letartóztatott több száz vasutast szabadon nem bocsátják. Erre Vörös László fölkereste Rudnay főkapitányt, mire a rendőrség a letartóztatottakat szabadon bocsátotta. Ezután a kormány megbízottja Vörös László, Vázsonyi, Hoek, Lengyel képviselőkkel megjelent a sztrájk-tanyán és a tárgyalások megkezdődtek.

A debreceni események.

A vonatok megállanak.

Kedden este fél 11 órakor indult el az utolsó vonat Debrecenből. De nem sokáig és nem messzire haladt. Szajolban megállott és még most is ott vesztegel. A Budapestről jövő vonat hajnalban még megérkezett és tovább is ment. De Királyházánál nem jutott messzebb. Ott megfeneklett.

Az összes Debrecenhez csatlakozó vonalakon a kisebb állomásokon vonatok állanak. Magán a debreceni állomáson 27 vonat vesztegel.

Hogy a magánemberekre ez milyen kiszámíthatatlanul káros hatással van, azt el sem lehet képzelni. Sokan panaszkodnak, hogy adtak föl nagy marha és sertés szállományokat, amelyek most élen szomjan vesztegelnek valahol. Talán bele is pusztulnak és nem lesz, aki megtérítse. Kereskedők panaszkodnak, hogy ezeket veszítenek, mert nem tudnak üzletük megkötése és lebonyolítása végett elutazni. Ismerünk családokat, akik az elhunyt családtag elhalálozása alkalmából akartak elutazni. Ez az anélkül is szomorú gyászhoz még az is hozzájárul, hogy a szeretett családtagot nem is kísérhetik utolsó útjára, mert nem lehet elutazni.

Másokat meg ismét örvendetes családi eseménytől: eljegyzéstől tart vissza a vonatszünetelés. Mint például Klobucsár altábornagyot, aki a Debrecenben megtartott szemle után Budapestre akart menni, hogy egybekelését ünnepelje. De utközben megrekedt és Szajolon unatkozik esküvője helyett.

A munkaszünetű vasutasok.

A vasuti alkalmazottak beszüntették a munkát. Hiába ment ki tegnap reggel korán Tolnay Kornél üzletvezető az állomásra, hogy Béczán Elemér állomási főnökkel a lelkükre beszéljen. — Ismételt felszólításuk eredmény nélkül maradt. Sőt azt a gépészt, aki a gépet indítani akarta, erőszakkal szedték le a gépről.

Tolnay Kornél végre mégis gépet fogatott a saját különkocsija elé és az egész vonalat s Püspökudányt megjárta. Mindenütt felszólította az alkalmazottakat, de sikertelenül kellett visszatérnie.

A vasutasok azalatt tarka egyvelegben a pályaudvaron ütötték föl a sztrájk-tanyát. Ugy zsongtak a váróteremben, mint a méhraj, amikor ereszt. Az aranygallérosok a gépészekkel, a kalauzok a fűtők mellett ültek az első osztály bársony pamlagára.

Volt járás kelés, sürgős-forgás. Izgatottan várták a híreket úgy a köz-

pontból, mint az ország különböző részéből. Ha valaki valami újabb hírral került elő, hogy egy vonatvezetőt Budapesten letartóztattak, hirtelen egész tanács verődött össze körülötte és élénken tárgyalták meg az esetet.

Külömben a béke megvan köztük; csendesen viselik magukat. Az egész város nyugodt.

Intézkedések a pályaudvaron.

A pályaudvar biztosságának megőrzésére Tolnay Kornél a legelővigyázóbb intézkedéseket tette. A gépházban levő harminc lokomotívot, amelyek óriási értéket képviselnek, a pályaudvar különböző vágányain széjjelosztotta. Ez azért történt, hogy ha netalán tűz ütne ki, a drága gépek ne égjenek bent az épületben.

A főispán Domahidy Elemér utján katonaságot kért, amit meg is kapott. Át is adta nekik a pályaudvart. Így tehát az állomást a katonaság őrzi. Szuronyos bakák állanak őrt az elzárt pénztárak és gyűjtő pénztárak, raktárak és más egyéb hivatalos helyiségek előtt.

Este az állomást és a várótormeket bezárták. Az alkalmazottak szállásaikra tértek.

Távíró és távbeszélő forgalom.

A vasuti alkalmazottak sztrájkja folytán a hivatalos vasuti távíró hivatalok nem működnek. Ennek fogva a vasuti üzletvezetőség is a postára adja értesítéseit. Magánemberek, különösen pedig kereskedők szintén a távíró, vagy a távbeszélőt használják érintkezési eszközzül. A kényszerűség mindenbe beleviszi az embert. Olyan embereket láttunk telefonozni, akiknek tán még máskor soha se volt kagyló a kezükben. Uja, így van az, ha nem lehet levelezni. Iát még a más városban lakozó szerelmesekre milyen nagy átok a levelezés lehetetlensége. Azok örülnek csak a szünetelésnek istenigazában. Pokolra kívánnak minden masinistát, aki még az ő érdeküket sem méltányolja. Most látjuk csak, milyen szűkeges valami a posta, amikor hiányzik. Érdekes megjegyezni, hogy a debreceni távbeszélő központnak a tegnapi nap folyamán 120 beszélgetése volt. A munka külömben annyira fölhalmozódott a postáni hogy Csathh Zsigmond postafőnök egész éjjelre szolgálatot rendelt. Hej, ha a távíróhivatal is megunná most a sok dolgot és a legmelebb aratás idején beszüntetné a munkát. Akkor volna még csak egyszer kuruc világ ezen a szép magyar hazán.

A javító műhely munkásai.

Az államvasutak gépjavitó műhelyének alkalmazottai egész napon át dolgoztak. Azonban minden pillanatban várták a híreket, hogy a más városok gépházaiban dolgoznak e. Mert ha ott beszüntetik a munkát, nekik is kötelességük példájukat követni. Estig azonban semmi hír se érkezett.

Az üzletvezető nyilatkozata.

Tolnay Kornél üzletvezető az alábbi nyilatkozatot tette egy újságíró előtt:

— Mihelyt a béke helyre áll és az ellentétek kiegyenlítődnek az üzletvezetőség és a vasutasok között, a vonatok rögtön megindulnak és az üzem az ország összes vonalain három óra alatt a rendes kerékvágásba jut!

A kivándorlás.

április 21.

Az összes lapok foglalkoznak a kivándorlási törvény életbeléptetésére vonatkozó, most kiadott miniszteri rendelettel és véleménykülömböség nélkül megállapítják, hogy a rendelet liberális szelvényben olyképp oldotta meg a sok port felvert kérdést, hogy az, amellyel, hogy hívható van a magyar kikötőt emelni, a kivándorlók érdekeit megvédeni, a személyes szabadságot legkevésbé sem korlátozza.

A rendelet mindenkinek jogot ad arra utazni, amerre neki tetszik, sem a kivándorlási meghatalmazottaknak, sem semmiféle hatóságnak nem szabad a kivándorolni szándékozókat Fiume felé kényszeríteni.

Ha valaki lemond arról, hogy utközben a magyar kormány védelme alatt álljon, mellet, amerre neki tetszik, senki ebben őt korlátozni nem fogja.

Mi ezt kezdettől fogva hirdettük. Tudtuk, hogy az ügynökök jogtalanságot követnek el, mikor a német kikötőkbe váltott jegyeket a kivándorlóktól elszedik és őket Fiume felé irányítják, hirdettük, hogy az ügynökök rutul visszaélnék a beljükk helyezett bizalommal, visszaélnék a magyar kormány nevével, mikor hatósági segédlettel vagy anélkül korlátozzák az embereket személyes szabadságukban és ezen működésük alkalmával a magyar kormányra hivatkoztak, mint amely őket erre — állítólag — felhatalmazta.

Mi ezen híresztelés ellen az első pillanattól fogva tiltakoztunk, mert az ily hírek alkalmasak arra, hogy az egész kivándorlási akciót diszkreditálják a külföld előtt s vele együtt olyanok tünetsék fel a magyar államot, mely bármint érdekből korlátozná saját polgárainak egyéni szabadságát s ezzel elvanná azokat a jogokat, melyekért évszázadokon keresztül annyi küzdelem folyt.

A rendelet, amint az másképpen nem is lehet, nekünk adott igazat. Sem a Fiume felé való kényszerítésről, sem bizonyos 40 koronák előleges lefizetéséről szó sincs a rendeletben, valamint arról sem, hogy aki nem akar Fiume felé utazni, az nem kap Amerikába szóló utlevelet.

Mehet mindenki, a merre akar; aki érezni akarja a magyar állam védelmét, akit a kivándorlás nem szakít el teljesen hazájától, aki hazája érdekeit szolgálja akarja, az ugys Fiume felé fog utazni.

Mert van erre kormányrendelet nélkül is kényszer, mely minden magyar keblében akkor is erős, ha sorsa megjavítása érdekében kénytelen elhagyni hazáját.

A versenyző kivándorlási társaságok pedig, melyeknek a törvény nagy károkat okoz, az által fognak iparkodni elvesztett területüket visszaszerezni, hogy maguk is rendes hajózáratokat indítsanak Fiuméből, emelik a német kikötők helyett a miénket. Mert különösen az Európa délkeleti részéről kivándorolni szándékozók szívesebben fognak Fiumában hajóra szállni, amelyet közelebb találnak lakóhelyüktől, mint akár Brémát, akár Hamburgot.

A törvény Fiumét mindenesetre világkikötővé teszi, ami pedig a kivándorlónak is megéri a hosszabb utazást, ha magyarul érez.

A kiből nincs oly erős a magyar érzelem, hogy miatta kényelméből áldozzon, a mehet Brémába, vagy Hamburgba, s neki sem fogja útját állani.

A keletázsiai háború.

április 21.

Megérkezett Togo tengernagy jelentése a Petropavlovszk katasztrófájáról s Port-Arthur ostromáról. Imponálóan nyugodt, komoly, egyszerű beszámoló, a melyből hiányzik minden keleties hivalkodás épp úgy, mint a győzelmi mámor. Ezenkívül jelentős hír ma nem érkezett a keletázsiai harctérről.

Az oroszok minden reménye így Skridlov admirálisban összpontosul, aki éppen olyan harcias, agresszív természetű, mint amilyen Makarov admirális volt. Ma is az a férfi, aki Oroszország legszebb reményeit képviseli. Csak nemrég úgy nyilatkozott hívei előtt, hogy irigylti Makarov tengernagyot a roppant munkáért, amelyet rábíztak. Gyorsabban, mint hirté volna, került rá a sor. Egy eget földbe megrázó detonáció, a tenger habjainak percekig tartó felhabzása és a feladat, amelyért Makarovot oly nagyon irigylte, az ő vállaira került. Az új parancsnokot, aki — tudomás szerint — eddig a fekete tenger orosz hajórajának parancsnoka volt, tetterős, tudományosan és gyakorlatilag képzett tisztnek ismerik, aki éppen olyan népszerű Muszkaországban, mint amilyen Makarov volt. Azonban kérdés, hogy az erejében tetemesen meggyöngült, legjobb hajóitól megfosztott portarthuri hajórajt tudja-e minden föltétellett nagy hadvezérei tehetségével is sikeresen megvédeni a japánok támadásai ellen még akkor is, ha mire odaérkeznek, nem végeztek is a japánok Port-Arthurról.

Már lapunk legutóbbi számaiban is rámutatunk, hogy a harctéri helyzetet Makarov halála és a „Petropavlovszk” pusztulása lényegesen és döntően nem változtatta meg. A portarthuri orosz flottának az lett volna eddig is a feladata, hogy a japáni csapatok partraszállítását megakadályozza. Ezt a feladatot pedig akkor sem tudta teljesíteni, amikor még erejében meg nem gyöngült és Makarov még életben volt. A kikötőt az orosz flotta el nem hagyhatta, hogy messze vidéken a partokat megvédelmezze. Togo admirális legnagyobb igyekezete az volt, hogy a muszka flottillát kicsalja a kikötőtől, hogy azután nyílt tengeren megmérkőzzék vele. Makarov minden harci készsége mellett sem akarta ezt megkockáztatni, tudván, hogy a japánoknak sokkal nagyobb a hadierjük a vizeken, mint amilyen erőt képvisel az orosz hajóraj. Ebben a megösmérésben az orosz flotta soha meg nem kísérelte azt, hogy a japán csapatzállításokat megakadályozza. Az egész idő alatt a defenzívára volt kényszerítve és nem tehetett mást, csak azt, hogy a várost és az erődöt védelmezze. Így tehát a helyzet csak az marad, ami eddig volt. Döntés ennek folytán nem várható máshol, csak a szárazföldön, a Jalu-folyam mentén, ahol az elcsépes csapatok központosítva vannak. A japán hadvezetőség szárazföldi terheit a portarthuri győzelem nem hátráltatta, de nem is vitte előre. Ha az volt a japánok terve, hogy csapatokat szállítsanak partra, akkor ezt a tervet az orosz flottilla amugy sem akadályozhatta meg; ha nem az volt a terve, hanem más, akkor azt a portarthuri siker nem tudta elmozdítani. A kérdés csak az,

hogy a hadi szerencse melyik hadviselő félnek fog kedvezni a szárazföldön, mert a háboru sulypontja a szárazföldi ütközetekre terelődött át.

Igen érdekes mozzanata a háborúnak és jellemző a japánok emberies fel-fogására, hogy a japánok a hősi Makarov emlékét tiszteletben tartják és nem csoportosultak Tokióba, amikor a „Petropavlovszk” katasztrófájának híre odaérkezett. Tiszteletüknek akartak ezzel kifejezést adni Makarov iránt, amely az ellenség részéről is megilleti a hős hadvezért.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A katona beszállásolás terhének megváltása.** A városi tanács felhívja mindazokat a háztulajdonosokat, akik házait 1904. évi május hó 1-től 1905-ik évi május hó 1-ig terjedő egy évre a katonatartás kötelezettsége alól megváltani óhajtják, hogy ez iránti kérelmüket szóval vagy írásban június 1-ig a katonai és illetőségi ügyosztálynál (városháza, I. emelet, 19. számú ajtó) d. e. 9-től 12 óráig; d. u. 3-tól 5 óráig annyiival inkább bejelentésük, mert a későbbi jelentkezéseket figyelembe venni nem fogják.

EGYHAZ és ISKOLA.

Az ev. ref. tanítóképzőintézet vizsgái. Az ev. ref. tanítóképző intézet évről vizsgáinak sorrendje is össze van már állítva. Eszerint: június 6-22-ig félévi szigorlatok, június 23-án gyakorló iskola vizsgája. 24-én nyilvános osztályvizsgák, ugyanazon délután zene és ének vizsga. A magánvizsgálatok június 27-én kezdődnek.

H I R K.

* **A király ünnepe.** Nevezetesen és egyben gyászos évfordulóra virrad a jövő vasárnap a magyar nemzet és koronás királya. Április 24-én már ugyanis ötven esztendeje, hogy az ifju Ferenc József császár és király nevére tette Erzsébet Amália Eugéniát, a szépséges bajor hercegnőt, aki három esztendővel később, megilletetve válla Szt. István koronája által, ennek a nemzetnek királynéjává és dicsőséges védőasszonyává lett. — Aranylakodalmat ünne há a király a megdicsőült nagyasszonyával. Am a szent vértanu mint összetiport rózsza hullott le az átkozott gyilkos tőre alatt és királyi férjére szomorú magánosságban virrad fel nászának félszázados fordulója. Csak gyönyörű emlékeiben elmerülve, forró könnyeket hullatva ott lenn a kapucinusok által őrzött fejedelmi kriptá szomorú csendjében, — hajlja le sokat szenvedett ősz fejét a hideg márványlapra, amely eltakarja porait a legjobb feleségnek és legáldottabb királynénak. Könnyeiben és gyászában pedig egyaránt részt vesz a magyar nemzet, könnyöngvén érte és siratván a félszázad előtt gyönyörű bajor hercegnőt, édesanyját, legnagyobb királynőjét, Erzsébetet.

* **A csendőrség városi szolgálaton.** A mai naptól kezdve a m. kir. csendőrség

Debrecen város belterületén is fog szolgálatot teljesíteni. Ez okból a debreceni csendőrszakaszt 17 csendőrrel megerősítették, kik közül 8 lovascsendőr. Hogy ez az újítás milyen üdvös és célszerű Debrecen város közbiztonsági állapotainak föllendítésére azt valóban nem is kell részleteznünk. Kiemeljük azonban, hogy ez a részben alkalmi és most még ideiglenes alkalmazás a mai rendkívül zavaros állapotok közt bizonyára fényesen igazolni fogja a csendőrség kiváló fegyelmezettségét és azokat a rendkívüli előnyöket, melyek a csendőrségnek állandó rendőri szolgálatából a város közbiztonságára hármlanának.

*** Schack Béla főigazgató Debrecenben**
Hírül adtuk már, hogy dr. Schack Béla a kereskedelmi iskolák kir. főigazgatója a szokásos iskola vizsgálat céljából városunkban időzik. A vasutasok munkabeszűntetése a főigazgatót itt rekesztette. A kereskedelmi iskola tanári kara és az iskola fentartó kereskedő társulat elnöksége, felhasználván ezt az alkalmat, a főigazgató tiszteletére az Angol királynő szálló fehér termében tegnap kedélyes vacsorára gyűltek össze. — Jelenvolt Zádor Lajos elnök, Kardos László alelnök, Szojka Gyula igazgató és a felső kereskedelmi és polg. iskola tanári kara teljes számban. Dr. Schack Bélát, a ki egyike az ország legkiválóbb szakférfiainak, természetesen szinte szeretettel ünnepelték.

*** Új plébános.** A szomszédos Bihar-Derecske község új plébánost kapott. Herceg Eszterhézy Miklós kegyuri jogánál fogva Sárkány József, előbb bélfenyéri lelkészt nevezte ki a dus jövedelmű parochiára plébánosnak. Elődje dr. Karsch Lollion, a neves író nagyváradi kanonok lett.

*** A kefégyári bérharcolók.** A kefégyári munkaszünetők tábora még mindig nem állott munkába. Bár a munkások csendesen viselkednek, a főkapitány meg tett minden óvintézkedést a tüntetés ellen. A rendőrség készenlétben volt, sőt tizenhét lovas csendőrt is berendelték szolgálatra a város belterületére. Tegnap délután egy óraker telefonon rendelet is érkezett a belügyminisztertől a kefégyári munkások bérharcára vonatkozólag. A rendelet határozott utasítást tartalmaz arra nézve, hogy a rendőrség szigorúan őrködjék, hogy a bérharcban álló munkások a város belterületén ne csoportosulhassanak, gyűlést ne tarthassanak, tüntető meneteket ne rendezhessenek, és ezeket ha kell karbatalommal is akadályozzák meg. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a munkások csupán egy helyen, a Vágóhid hátamegett lévő u. n. Bihari-telepen tarthatnak gyűléseket, természetesen a rendőrség felügyelete mellett. A tegnapi hangulat különben csendes volt, úgy hogy semmi rendőri beavatkozásra nem volt szükség.

*** Csurka János temetése.** Tegnap temették el Csurka János, Debrecen szab-

kir. város nyugalmazott tanácsnokát óriási részvét mellett. A gyászszertartáson a város is képviseltette magát, Csóka és Körner városi tanácsnokok személyében. Az elhunyt férfit a Hatvan utcai ev. ref. temetőben helyezték örök nyugalomra. A koporsón levő diszes koszorúk feliratai ezek voltak: Felejthetetlen jó férjemnek — bánatos özvegyed. Szeretett testvéremnek — Csurka Eszter. Aranka — Pista. Három szegfű szálon: Pistuka, Böske, Lenke — keresztapukának. Szeretett sógoromnak — Betti. Felejthetetlen jó Jani bácsinak — szeretett sógora és gyermekei (Bpestről). Felejthetetlen Janinknak — Manó család. Felejthetetlen jó barátomnak — Váci János. Szeretett keresztapának — Zolika. Koszorút küldtek még: Czabán Dániel, özv. Friedmánszky Lajosné Czabán Márton. stb.

*** A Hortobágyi gőzmalom szünetel.** A vasutasok bérharcra miatt a Hortobágy ismert jó üzemi gőzmalom kénytelen volt még tegnap a munkát beszüntetni, amennyiben nem érkezhett meg a szükséges kőszén. A munkások dolog nélkül, összetett kézzel várják a bérharc megszűnését, hogy a munkaadó gőzmalom ismét megkezdhesse rendes üzemet.

*** Régiségtár Tiszafüreden.** Tiszafüred városa régiségi tárgyainak elhelyezésére állandó muzeumot szándékozik építeni. Az új régiségtár épületének terve már rendben van, csupán az építkezéshez szükséges anyagi erő hiányos még. Ennek növelésére országos segélygyűjtést rendeznek. Városunkra vonatkozólag az alispán tegnap rendelte el a segélygyűjtést.

*** A székely lakodalom ügye.** Székely Társaságunk rövid idő alatt is kiváló jelelt adta céltudatos és sikeres működésének. Nem szélesre taposott utakon, nagy hangu szóvirágokkal kívánja felkelteni Debrecen hazafias közönségének rokonszenvét a székelyek iránt, hanem gyakorlati téren jár és kézzel fogható dolgokkal kíván kitűzött céljához jutni. Tavaly télen bemutatta a székelység értékes és szépen fejlődő háziiparát, az idén egy sereg székely fiut helyezett el különböző ipar kitanulására serkentvén őket. Az elért sikereken felbátorodva, magasabb célt tűzött ki magának, arra vállalkozott, hogy a székely népköltészet kincses bányájából olyas valamit hozzon felszínre, amiben a székely nép szive és lelke tükröződik; a mivel közvetlenebb érdeklődést és hatást biztosíthat, mint hírlapi cikkekkel, avagy felolvasásokkal. Arra vállalkozott, hogy a székely népet a magatörülmeztett valóságában, hamisítatlan eredeti eszejárásában, kacagtató humorában s a maga ősi szokásaiban egy lakodalmi keretben mutassa be.

A lakodalom eszméje régen foglalkoztatja az ide származott mindkét nembeli székelyeinket. Sőt már akcióba is léptek a szép eszme kivitele érdekében. De a véletlen maga is annyi nehézségeket gördített a nagy vállalkozás útjába, hogy a székely lakodalom bemutatásában résztvevő és szerepet vivő lelkes csapat ezen nehézségeket ez idő szerint nem képes elhárítani, nem képes a nagy feladattal a szini idény befejeztéig megbir-

kozni, miért is a székely lakodalom bemutatása alkalmasabb ideig halasztást szenved.

A székely lakodalom rendező bizottsága nem mulaszthatja el köszönetét nyilvánítani mindazoknak, a kik a székely lakodalom ügyét felkarolták és benne szerepeket vállaltak. Vederemo.

*** Jogász hírek.** Jogászaink e hó 27-ére, mint azt már megirtuk, irodalmi ünnep tartását tervezték. Mint hiteles forrásból értesülünk, ez az ünnepet május 1-ső napjára halasztották. A Joghallgatók Önképzőkörének választmánya legutóbbi gyűlésén felkérte ifj. Ozory István jogászelnököt a rendezésre, aki azt el is fogadta.

A joghallgatók segítő egyesületének elnöksége átiratot kapott a máramaros-szigeti jogász elnökségtől, hogy az általuk tartandó zászló avatási ünnepen részt vegyen. Jogászaink valószínűleg testületileg vesznek részt a testvér iskola ifjúságának eme szép ünnepén.

*** Köszönet nyilvánítás.** E nemes város fejt, magistrátusának minden tagját, a városi nagy dalárdát, jó barátokat, ismerősöket illesse tiszteletteljes köszönet azért a meleg részvétért, melyet megboldogult jó férjem, néhai Csurka János temetése alkalmából, fájdalom iránt tanusítani szivesek voltak. — Debrecen, 1904. ápr. 20., özv. Csurka Jánosné.

§ Halálozások. Debrecen város halottjai az elmúlt napok a következők voltak: Özv. Balogh Lajosné ev. ref. 83. éves; Grisesa János gör. kath. 65 éves; Kovács Eszter ev. ref. 12. éves; Kovács Juliánna ev. ref. 23. napos; Tóth Ger-gely ev. ref. 38 éves.

*** Elveszett kis kutya.** Egy sárgás barna öleb kutya „Bobi“ névre hallgat, elveszett. A becsületes megtaláló sziveskedjék Péterfia-utca 20. számú házhoz vinni, hol illő jutalomban részesül.

Helyi piaci árak.

— A vásárfelügyelőség jelentése. —

Az 1904. év április hó 19-én,

hetivásár árai:

	kor. fill.	kor. fill.
Buza	14 80	15 —
Kétszer.	13 80	14 —
Rozs	11 80	— —
Arpa	10 40	— —
Zab	10 —	11 —
Tengeri	9 80	10 —
Köles	12 —	— —
100 kg	kor. fill.	kor. fill.
Szalonna sós	126 —	123 —
” ” uj	120 —	122 —
Háj	140 —	— —
Zsir	144 —	— —
Kih sertés	120 —	— —
Sertés hus	108 —	114 —
Széna	005 —	004 70
” II. readü	004 —	003 80
Ló felhajtattott		670 drb.
Elkelt		360 ”
Szarvasmarha		880 ”
Elkelt		210 ”
Sertés felhajtattott		— ”
Elkelt		— ”

x Használja a híres Hajdusági bajszpedrót. Egy doboz 50 fill. Kapható. Debrecen Tóth Béla és Dr. Rothschnek V. Emil utóda gyógyszerártaiba.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképnagyi társasági műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu-say-ház Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejratánál levő kirakásán.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

EGYLET.

A ref. nőegylet választmányi ülése. A debreceni ref. nőegylet tegnap délután fél 5 órakor választmányi ülést tartott Veressné Szathmáry Teréz elnöklésével. Az ülésen jelen voltak: Komlóssy Arthur-né alelnök, továbbá Szávay Gyuláné, özv. Mayer Emilné, özv. Vargáné Dalmy Teréz, Szücs Kálmánné, Kovaliczky Antalné, Sass Béláné, Karay Sándorné, Vértessy Lajosné, Gabona Nándorné, Muraközy Róza, özv. Szallár Ferencné v. tagok, Szücs Kálmán pénztáros és Konez Ákos titkár. A választmányi ülés egyetlen tárgya az árvaházi gondozónői állás betöltése volt. Veressné Szathmáry Teréz elnök a 22 pályázó közül özv. Kósa Barnáné, szül. Vass Ilona urnót nevezte ki és ezen kinevezését a választmánynak hozzájárulás végett beterjesztette. A választmány örömmel veszi tudomásul az elnök intézkedését. Az új gondozónői állást május 1-én foglalja el.

Az ámentesítő társulat közgyűlése. Az alsó szabolcsi ámentesítő társulat a hónap 25-én, hétfőn tartja közgyűlését. A közgyűlés a város háza nagy tanácstermében lesz megtartva.

A rabsegélyező egyesület közgyűlése. A debreceni rabsegélyező egyesület az évi első rendes közgyűlését jövő hónap 11-én tartja meg a város háza nagy tanácstermében.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Ápr. 21. Csütörtök: A doktor ur. bohózat.

Ápr. 22. Péntek: Hajduk hadnagya daljáték.

Ápr. 23. Szombat Hajduk hadnagya daljáték.

Ápr. 24. Vasárnap: d. u. Egy szegény ifjútörténete, szimfónia; este Hajduk hadnagya, daljáték.

— (Uj pályázó a színházra.)
Tegnap a városi pénztár letétbe 20 ezer koronát kapott Budapestről. A színházra hirdetett pályázat feltételei szerint kívánt biztosíték ez a huszezer korona, melyet Nádasy József, a pécsi nemzeti színház igazgatója küldött be. Az új pályázó szabályszerű ajánlatát még nem nyújtotta ugyan be a polgármesteri hivatalhoz; de a letétbe helyezett biztosítékul küldött huszezer korona azt bizonyítja, hogy Nádasy József pályázik a debreceni színház hértéte. Nádassy József pályázatával

kapcsolatban oly rendkívül érdekes hírek terjedtek el, hogy a közönség általános érdeke s a fényes multu debreceni színház jövője szempontjából felette örvendésnek és nagy reményekre jogosítónak mondhatjuk Nádasy József pécsi igazgató jelentkezését. A legkomolyabb várakozás fordul feléje s valószínű, hogy meglepő események forrása lesz az ő pályázata.

TÁVIRATOK

Az orosz-japán háború.

Az orosz-japán háború részletéről az alábbi táviratokat kaptuk:

Kiutasított polgárok.

Porth-Arthur, ápr. 20. A városból az összes polgári foglalkozású egyéneket kiutasították. A Port-Arthurban megjelenő Novi Kraj ujságot beszüntették. Csak csónakokon lehet híreket kicsempészni. A 15 iki japáni bombázás Liaotian nyugati részét elpusztította.

Egy menekült elbeszélése.

London, ápr. 20. Egy jelzőmatróz, aki a Petropavlovsk eimerülése előtt a hajóhidon állt, így beszéli el a katasztrófa lefolyását:

— Eppen a jelzőkönyvet forgattam, mert a tengernagy legutolsó jelzése azt parancsolta, hogy a torpedónaszádok térjenek vissza a kikötőbe. A Petropavlovsk lassabban haladt és végre csaknem megállt. Egyszerre csak isszonyu rázkódást éreztem és óriási detonáció hallatszott, amelyet csakhamar második és harmadik dördülés követett. Mind a három detonáció közvetlenül a hajóhid alól hallatszott. A kormányos házikó ajtajához rohantam, de nem tudtam a kormányos mellett, ki a kormánykeréknél állt, emenni. Erre az ablakon át kiugrottam, ami könnyen ment, mert a hajó oldalt fordult. A hajóhidon egy vérrrel elborított orosz tisztet láttam — Makarov tengernagy volt, aki arccal a föld felé feküdt. Megragadtam a vállát és fel akartam emelni. Ekkor olyanformát éreztem, hogy a hajó sülyed, felém pedig minden oldalról vas és fadarabok repültek. A sebesültek rémségesen kiabáltak és ennek hatása alatt beugrottam a hajó korlátján át a tengerbe. Az ár azonnal elsodort. Sikerült belekapaszkodnom egy uszó tárgyba és nemsokára megmentettek. Arra emlékszem, hogy a hajónkon egy szép, fehér szakállú öreg ember volt, aki a matrózokkal elbeszélgetett. Amikor utoljára láttam, épp könyvet tartott a kezében és ugylászott, hogy rajzol. Ez az öreg ember alighanem Verescsagin volt.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, április 20. Buzakinálat mérésélt, vételkedv gyöngé. Bágyadt irányzat mellett 14,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: borult.

Buza áprilisre	7-95-96
„ októberre	7-81-88
Rozs áprilisra	7-77-78
„ októberre	6-25-26
Zab áprilisra	6-45-46
„ októberre	5-16-1
Tengeri májusra	5-45-46
„ júliusra	5-22-23
Repce augusztusra	10-90-11.-

TÖRVÉNYKEZÉS.

Sertéskereskedők a bíróság előtt.

— Járásbírósági tárgyalás. —

Hónapokkal ezelőtt február elején föltünést keltő hír kapott szárnyra városunkban. Az tudniillik, hogy a debreceni sertéskereskedők döghúst adnak el és hoznak forgalomba. Rövid idő alatt óriási arányokat öltött ez a híresztelés, jól lehet hogy minden komoly alapot nélkülözött. Eppen azért mérhetetlen károkat okozott a debreceni sertéskereskedelemnek nemcsak Magyarországon, hanem még külföldön is.

Az ügyben tegnap volt az első tárgyalás, amely szintén beigazolta, hogy a botrányra felfújt eset csak holmi kisebb kihágással vékonyodott.

Hanem annál kedvezőtlenebb világot vetett a tárgyalás a hatósági ellenőrzésre, amelyet a nagyközönség egészségügyi szempontjából alig, vagy nagyon gyatrán teljesítenek.

A debreceni kir. járásbíróság tegnap Ungvári József ügyét tárgyalta, a melynek lefolyásáról tudósítunk az alábbiakban számol be:

A kir. járásbíróság 16. számú tárgyalási termében Bernáth Kálmán albiró délelőtt 9 órakor nyitotta meg az ülést. Az ügyész részéről jelen volt Udvarhelyi Dezső dr.

Elsőrendű vádlott: *Ungvári József* sertés hizlaló; védője: *Ozory István dr.* Másodrendű vádlott: *Gombos Sándor*, harmadrendű vádlott: *Szegedi Imre*; mindketten hentesegédek.

Az ügyész elsőrendű vádlottat közegészség elleni kihágással és hamis tanúzásra való rábírással, másod és harmadrendű vádlottakat bűnrészességgel vádolja.

A tényállás a tárgyalás folyamán a terheltek és tanúk előadásai nyomán a következőkben állapítható meg:

Az ügyész: Azzal vádolja Ungvárit, hogy hizlalójában sertésveszes disznókat tartott és azokat nem jelentette be. Ezzel a tétellel az egészségügyi szabályokat megszegte. És amikor száz számba hullottak el, nem a közbiztonságon, hanem odahaza vágatta le, amely vágatásnál vágóhídi biztos nem volt jelen. Továbbá azzal, hogy Bőr Imrét, aki a rendőrségnél terhelőleg vallott ellene, 60 koronák elengedésével hamis tanúzásra akarta bírni.

Ungváry József: Vallomása folyamán előadja, hogy most újkor 400 disznót vett, amiket kihajtatott a bánki erdőre. Január közepén kiütött a vész, úgy hogy egy rövid hónap leforgása alatt mintegy 140 disznón kellett kényszervágatást eszközölni. Ennek a teljesítésére február 2-án kiküldötte Gombos Sándor hentesegédet azzal az utasítással, hogy amelyik süldő szomorú és nem akar enni, szurja le. Az esetet pedig megjelentette Steiner Jakab városi ki-nevezett állatorvosnak. Az le is ment hozzá febr. 26-án Fehér M. rendőrbiztossal de akkor már 22 disznó husa volt részben besózva, részben fölfüstölve, a saját használatára eltéve. A mi húst pedig közforgalomba bocsátottak, azt mind a vágóhídon vizsgálták meg és egynek kivételével mind jónak találták. Eppen azért nem tartotta szükségesnek, hogy a rendőrségen is bejelentse: mert hisz a

vágóhídi közegeknek ezt tudnia kellett volna különben. Sőt még azt hitte, hogy tán nem is sertészsívó, mert nem találják egészségtelennek.

Az ügyész: Gombos Sándort bűnrészességgel vádolja, mert a levágásokat teljesítette és jelentést nem tett.

Gombos Sándor: Azt vallja, hogy a disznókat ő levágta, föltakarította és koszra rakva a vágóhidhoz küldte. Egyébbel nem volt megbizva.

Szegedi János egy régebbi ügyre vonatkozólag tesz lényegtelen vallomást.

Bór Imre: A rendőség előtt tett vallomását a maga teljességében visszavonta. Új vallomást tett, amelyre le tette az esküt.

Steiner Jakab: Meglepő kijelentéseket tesz vallomása folyamán. Ugyanis a hatóság olyan lanyha ellenőrzést tanúsított, hogy nem is vette tudomásul a bejelentéseket. Különösen Leidl az állami főorvos nem sokat törődik a dolgokkal. Ami a kényszervágás után fogyasztásra eladott húst illeti, az Ungváriak teljesen jogában állott, mert a vágóhídon megvizsgálták. A hús különben nem is ártalmas, mert a betegség csak a belső szervekben van. Ungvári tehát teljesen szálszerűen járt el. Vallomására megesküdött.

Uj Vidoni János, a szalámi gyáros fia azt vallja, hogy ők rendszeren vásárolnak Ungváritól disznót, de néhány esetben visszautasították a húst, mert borsókás volt. Mindeniken rajta volt a vágóhídi bélyeg.

Lada József, aki kondás Ungvárinál, beismeri, hogy ő is megölt olyan disznót, aki bágyadtas volt.

A járásbiróság a tárgyalást déli egy órakor felfüggesztette.

Délután három órakor folytatták a tárgyalást. Kihallgattak még egy csomó tanút. Részben Ungvári cselédeit, részben pedig a vágóhid alkalmazottait.

A vád és védőbeszéd elhangzása után Bernáth Kálmán járásbíró este 6 óra után hirdette ki az ítéletet, amely a következő:

Ungvárit 40 korona pénzbüntetéssel sújtotta Gombos Sándort és Szegedi Sándort fölmentette.

Vádoltak az ítéletben megnyugodtak, ellenben az ügyész semmisségi panaszt jelentett be.

VÁROSI SZÍNHÁZ

Folyó sz. 235. Bérlet 168 ik sz. (C.)

Ma, csütörtökön, 1904. évi ápr. hó 21-én:

A doktor ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferenc.

Holnap, pénteken, április hó 22-én, bérlet 169-ik szám „A” először:

A hajduk hadnagya.

Nagy operette 3 felvonásban. Irta: Rajna Ferenc

SZőreltávolító

szőr || EROS
(törv. védve)

eltávolít azonnal, egyszeri használat után szőroket az arcról, bámulatos eredménnyel és teljesen ártalmatlan.

Ára 3 frt.

Fanny Stiassny, Wica, II. Leop. 13.6

Bolthelyiség

azonnal kiadó!

Kossuth-utca 15. sz.

szemben a gyógyszerházzal

Ugyanott értekezhetnek.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplom bazár

Óriási választékban szőnyegekben függöny, ágy és asztalterítő butorszövetek Linoleum ! Olcsó árak !

Neustein Fülöp cukrozott hashajtó labdaccai

Gyengéden használat, reidolozás ajánlatik, az emésztést nem akadályozak, teljesen ártatlanok, Cukrozott alakj! végett a gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pillét tartalmazó doboz 30 fillér egy tükres, meg 8 dobozt tehát 120 pillét tartalmaz csak 2 korona é. 244 korona összeg előzetes beküldése esetén egy tükres bérmenzen küldetik.

Közzik Neustein Fülöp hashajtó labdaccait.
Valódi csak ha minden doboznak oldals a törvényileg b jegyzett „HÖA LEOPOLD” védjegyünkkel, vörös fekete nyomtatással van ellátva.
Védjegyzett dobozain, unványain és becsomagolásainknak a „PHILIPKE NEUSTEIN APOTHEKER” aláírást kell tartalmazniuk.

Raktár: ak Debreczenben Balázs Ö Füleky P. Mihalovics J., Macskózz L., Dr Pöschnek, Tóth B.
NEUSTEIN FÜLÖP gyógyszerháza
a „Szt-Lipóthoz” Wica, I. Bez., Plankongasse 8

Tavaszi é nyári újdonságok.

Kardos László üzletében Debrecen Kossuth utca 9. Az üzlet jónirnevéhez méltó minőségű izléses és színtartó nőruha mosó kelmék és pedig **Kartonok, Satinok, Levantínok, Ajáurok, Battatok Duchessek, fehér, Pique és selyem szövetek, Zefírek.**

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, göres, és más ideges állapotba szenved, kérjen iratott, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatya gyógyszerháza által Frankfurt. Majnau

Virágot kedvelő és kert gazdák közönségéhez!

Van szerencsén tavasz beáltával tisztelettel figyelmükre elhívni arra, hogy nálam csakis legjobb minőségű és legmegbízhatóbb fajok, kipróbált jó csiraképességgel **vetemény és virágmagvak kaphatók**
Megnyugvásom az, hogy 18 évi ittlétem alatt magas polcra emeltem a helyi kertészetet.

kiváló tisztelettel
Paczelt János.

Nemesített rózsákól nagy készlet olcsón.

Üsörök és keszörök Cserépes nyíló virágok

T. Iparos osztály!

Ki festéket, firneist, lakkot, cinkvest, enyvet, furnirt görleceket faragványokat és ecseteket akar venni, az jöjjön el hozzám! s vásároljon a még eddig nem létezett olcsó árakban.

Tisztelettel

Neumann Nándor,

Htván-u. 5. Bignió ház. Telefon 205

Remek újdonságok érkeztek

mióta szövetekben, blúz keimékben, döléneknben s igen szép választék mosó árakban.

Feltűnő olcsó árak

Lovass és Ladányi

női divat áruházában.

Debrecen, Piac utca 7 szám.

2000 darab

nemes rózsatő

válogatott fajokban, cserepekben nevelt, kapható kertészeti telepemen, Miklós-utca végén, kefégyár

Virágüzletben levágott és cserepes virágok, virágmunkák — izléseesen összeállítva, jutányos árban kap

Janátka Alajos

műkertésznél,

DEBRECEN, Piac-utca 59. szám.

Allandó saját **Butor** kállitás gyár, alapított 1875. évben Osztr. magy. szab. asztal gyár.

Teljes lakberendezések

v. m. háló, ebédő és szalon-berendezés a legfinomabb kivitelben kapható

SCHWARZ VILMOS

cs. és kir. udvari butor gyárosná Debrecen.

== Piac-utca 71 szám ==

Költségvetés, rajz és minta kívánatra díjmentesen szolgálók, javítások és átalakítások elfogadtatnak.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs keménypadló számára

Keil-féle „Glasur“ fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkerteknek.

Keil-féle szalmakalap-festék minden szonben

Mindekor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen.

Walla József

Márvány-mozaik és cement-áru gyára

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 13 sz.

Gránit terazzo
Betonirozások
Csatornázások
Turbinák és zsilipek
Medencék
Szökőkutak
Jászolok
Fürdőkádék betonból és fayence lapokkal borítva
Falburko látok fayence lapokkal

Márvány mozaik lapok
velencei módra
Cementlapok sima és római mozaik, utánzat
Mozaik lap a la Mettlach
Keromit és Klinkler-lap
Portland cement csövek
Kőgyágcsovek
Roman cement
Portland cemen
Tűzálló téglá

!! Megérkezett !!

A központi világhírű

Állatsereglet

Európa valamennyi nagyobb városaiban a legnagyobb feltűnést keltette és általános tetszést aratott

az igazgató mint Magyarország első állatszeliidítője az ő általa ismertetett oroszánokkal fog előadást tartani.

Valamennyi állat között legérdekesebb az

óriási elefánt „FRANZI“

mely ugy a chikagói, mint a lemergi kiállításon egy és fél méter hosszú agyarával és több mint 2 méter hosszúságu ormányával általános csodálat tárgya volt.

Minden délután 4 és este 7 órakor ELŐADÁS tartatik.

BELÉPTI DIJAK: I. hely 80 fill. (40 kr.) II. hely 40 fill. (20 kr.) Tisztelettel

Kluscky állatsereglet tulajdonos.

